

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH W PRAKTYCE NA LEKCJACH JĘZYKÓW OBCYCH

Podstawowym celem dostosowania wymagań edukacyjnych jest uwzględnienie ograniczeń i możliwości rozwojowych uczniów w celu wyrównania ich szans edukacyjnych oraz zapobiegania wtórnym zaburzeniom sfery emocjonalnej

1. Uczniowie słabowidzący

Symptomy trudności

- mylenie liter o podobnych kształtach
- mylenie wyrazów o podobnej strukturze
- przestawianie liter
- nieprawidłowa technika czytania
- brak rozumienia tekstu w całości
- wolniejsze tempo czytania związane z problemami w spostrzeganiu całego wyrazu, zdania.
- problemy z rozumieniem tekstu (konieczność koncentracji na postrzeganiu kształtu poszczególnych liter)
- możliwe trudności w pisaniu z uwagi na obniżoną sprawność spostrzegania i zakłóconą koordynację wzrokowo – ruchową.
- możliwe popełnianie wielu błędów: przestawianie, mylenie, opuszczanie liter, błędy ortograficzne, złe rozplanowanie stron w zeszycie.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

- właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapewniające właściwe oświetlenie i widoczność)
- udostępnianie tekstów (np. testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej
- zwracanie uwagi na szybką męczliwość dziecka związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową (wydłużanie czasu na wykonanie zadań)
- częste zadawanie pytania- „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.

2. Uczniowie słabosłyszący

Symptomy trudności

- dziecko sprawia wrażenie nie uważającego lub śniącego na jawie, może nie słyszeć instrukcji nauczyciela
- jest niechętnie angażowaniu się w działania, obawia się porażki, ponieważ ma kłopoty z rozumieniem
- może reagować niewłaściwie w sytuacjach zabawowych (nie rozumie zasad gry lub intencji innych osób)
- reaguje nietypowo na ustne instrukcje
- może mieć zaburzenia mowy, mały zasób słów i pojęć
- słabo czyta
- często myli głoski dźwięczne i bezdźwięczne, nie różnicuje głosek z trzech szeregów s-z-c-dz, sz-ż-cz-dź, ś-ź-ć-dź (np. zamiast „z” dziecko może napisać każdą inną literę s,ż,sz)
- zamienia i gubi litery, pomija części wyrazów, myli końcówki – co powoduje zmianę treści znaczenia wyrazów, czasem pisze bezsensowne zlepki liter – w przypadku niezrozumienia ich znaczenia
- duże trudności sprawia dziecku poprawna pisownia, opanowanie gramatyki, składni
- nie jest on w stanie samodzielnie czytać i zrozumieć treści obszernych lektur szkolnych.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

- zapewnić dobre oświetlenie klasy oraz miejsce dla dziecka w pierwszej ławce w rzędzie od okna. Uczeń będąc blisko nauczyciela (od 0,5 do 1.5 m), którego twarz jest dobrze oświetlona, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust. Należy też, umożliwić mu odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi
- nauczyciel mówiąc do klasy, powinien stać w pobliżu dziecka zwrócony twarzą w jego stronę - nie powinien chodzić po klasie, czy być odwrócony twarzą do tablicy, to utrudnia odczytywanie mowy z ust
- należy mówić do dziecka wyraźnie używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji

- zadbać o spokój w klasie, eliminować zbędny hałas (zamykać okna przy ruchliwej ulicy, unikać szeleszczenia kartkami papieru) który utrudnia dziecku rozumienie poleceń nauczyciela i wypowiedzi innych uczniów, powoduje większe zmęczenie; zakłócenia są wzmacniane przez aparat słuchowy
- nauczyciel winien upewnić się czy polecenia kierowane do klasy są właściwie rozumiane przez dziecko niedosłyszające; w przypadku trudności zapewnić dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie, używając znanego dziecku słownictwa, wskazać jak to polecenie wykonuje jego kolega z ławki
- dziecko z wadą słuchu ma trudności z równoczesnym wykonywaniem kilku czynności w tym samym czasie, nie jest w stanie słuchać nauczyciela (co wymaga obserwacji jego twarzy), otworzyć książkę na odpowiedniej stronie i odnaleźć wskazane ćwiczenie; nie nadąża za tempem pracy pozostałych uczniów
- dziecko niedosłyszające powinno siedzieć w ławce z dobrym uczniem, który chętnie będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.
- w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy (m.in. zapisanie nowego tematu, nowych i ważniejszych słów itp.)
- można przygotować uczniowi pisemny plan pracy opisujący zagadnienia poruszane w wykładzie lub poprosić innych uczniów w klasie, aby robili notatki z kopia i udostępniali je koledze
- konieczne jest aktywizowanie dziecka do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy
- nauczyciel powinien często zwracać się do ucznia, zadawać pytania – by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu
- pisanie ze słuchu jest najtrudniejszą formą pisania, szczególnie dla dziecka z zaburzonym słuchem i nieprawidłową wymową, dlatego należy stosować ćwiczenia w pisaniu ze słuchu wyrazów lub zdań, wcześniej z dzieckiem utrwalonych, w oparciu o znane mu słownictwo
- przy ocenie prac pisemnych nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu; błędy mogą stanowić dla nauczyciela podstawę, do podjęcia z dzieckiem

dalszej pracy korekcyjnej oraz ukierunkowania rodziców do pracy w domu; błędy w pisowni oceniać opisowo, udzielając wskazówek do sposobu ich poprawienia

- do opanowania podstawowych wiadomości zawartych w programie nauczania uczeń potrzebuje więcej czasu i pracy; przy ocenie osiągnięć ucznia należy szczególnie doceniać jego aktywność i wkład pracy oraz stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

3. Specyficzne trudności w uczeniu się

- **Dysgrafia, czyli brzydkie, nieczytelne pismo**
- **Dysortografia, czyli trudności z poprawną pisownią pod względem ortograficznym, fonetycznym, interpunkcyjnym itd.**
- **Dysleksja, czyli trudności w czytaniu przekładające się często również na problemy ze zrozumieniem treści.**

Symptomy trudności

- trudności z zapamiętaniem słówek, struktur gramatycznych
- problemy z budowaniem wypowiedzi ustnych
- trudności z rozumieniem i zapamiętywaniem tekstu mówionego lub nagranego na taśmę
- problemy z odróżnianiem słów podobnie brzmiących
- błędy w pisaniu- trudności z odróżnianiem wyrazów podobnych- gubienie drobnych elementów graficznych, opuszczanie i przestawianie liter
- trudności z poprawnym pisaniem, pomimo dobrych wypowiedzi ustnych
- kłopoty z zapisem wyrazów w poprawnej formie gramatycznej
- gubienie drobnych elementów graficznych, opuszczanie i przestawianie liter
- trudności z poprawnym pisaniem, pomimo dobrych wypowiedzi ustnych
- kłopoty z zapisem wyrazów w poprawnej formie gramatycznej

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

- dawać łatwiejsze zadania
- nie wrywać do natychmiastowej odpowiedzi, dawać więcej czasu na zastanowienie się i przypomnienie słówek, zwrotów

- dawać więcej czasu na opanowanie określonego zestawu słówek
- w fazie prezentacji leksyki zwolnić tempo wypowiedzianych słów i zwrotów, a nawet wypowiadać je przesadnie poprawnie
- można pozwolić na korzystanie z dyktafonu podczas lekcji
- nowe wyrazy objaśniać za pomocą polskiego odpowiednika, w formie opisowej, podania synonimu, antonimu, obrazka, tworzenia związku z nowym wyrazem
- w zapamiętywaniu pisowni stosować wyobrażenie wyrazu, literowanie, pisanie palcem na ławce, pisanie ze zróżnicowaniem kolorystycznym liter
- przy odczytywaniu tekstu przez nauczyciela pozwalać na korzystanie z podręcznika
- w nauczaniu gramatyki można stosować algorytmy w postaci graficznej wykresów, tabeli, rysunków
- podczas prezentacji materiału zestawiać zjawiska gramatyczne języka polskiego ze zjawiskami gramatycznymi charakterystycznymi dla języka obcego
- prowadzić rozmówki na tematy dotyczące uczniów
- dawać więcej czasu na wypowiedzi ustne i prace pisemne
- liberalnie oceniać poprawność ortograficzną i graficzną pisma
- oceniać za wiedzę i wysiłek włożony w opanowanie języka, kłaść większy nacisk na wypowiedzi ustne

4. Uczeń z ADHD:

Symptomy trudności :

- źle zapamiętuje szczegóły
- jest mniej poważne od rówieśników

jest bardzo gadatliwe

- łatwo się rozprasza
- łatwo i często się denerwuje
- na krótko się koncentruje
- nie znosi zmian
- nie czeka na swoją kolej
- trudno przewidzieć, co zrobi
- łatwo się zniechęca
- chce natychmiastowej pochwały

- wydaje się, że nie słucha
- nie kończy czynności
- ma kłopoty z przestrzeganiem zasad
- wszystko je rozprasza
- bywa agresywne
- nie potrafi się skupić na jednym
- nie przepisuje dokładnie z tablicy
- ma kłopoty z planowaniem
- nie kończy rozpoczętych zadań
- stara się przewodzić w grupie
- ma wieczny bałagan wokół siebie

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

- posadzić ucznia z dala od okna, ze spokojnym uczniem,
- nie zniechęcać i nie dyskwalifikować za pierwszą złą odpowiedź,
- nie odpytywać w stanie silnego pobudzenia,
- wyznaczać uczniowi konkretny cel i działanie,
- dzielić zadania na mniejsze możliwe do zrealizowania etapy,
- pomagać uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- wydawać jasno sprecyzowane polecenia (na raz tylko jedno polecenie),
- skracać zadania poprzez dzielenie ich na mniejsze polecenia cząstkowe,
- sprawdzać stopień zrozumienia wprowadzonego materiału,
- dzielić dłuższe sprawdziany na części,
- wydłużać czas odpowiedzi,
- przypominać o terminach sprawdzianów,
- utrzymywać stały kontakt z rodzicami.

5. Uczeń zdolny

- Należy stosować następujące zasady:
 - indywidualizacji,
 - stopniowania trudności,
 - systematyczności,
 - udzielania pomocy koleżeńskiej,
 - powierzanie odpowiedzialnych ról.

- Metody pracy z uczniem zdolnym:
 - aktywizujące,
 - problemowe,
 - praktycznego działania, czyli pogładowe,
 - zespołowe z uwzględnieniem indywidualnych zdolności (asystent, lider),
 - wskazane są zadania o zwiększonym stopniu trudności (karty pracy),
 - teksty źródłowe - analiza,
 - uczestnictwo w konkursach, olimpiadach przedmiotowych lub artystycznych,
 - przynależność do kół zainteresowań